

דף פ"ד

הגמרא הביאה מחלוקת תנאים, החולקים אר"ל מנחה הבאה בפ"ע לד' כולם
אלו קדשים שעלו למזבח לא ירדו. ומביאה לא תרד לריה"ג ור"ע תרד

כעת הגמרא מקרים, שיש בהם הבדלים להלכה הנובעים ממחלוקתם. אמר ריש לקיש, מי שהתנדב מנחת נסכים בלא זבח ונפסלה המנחה ועלתה על המזבח, יש מהתנאים המוידים שלא תרד. רבן גמליאל שאומר במשנה שהמזבח מקדש את כל הראוי לאשים, רבי יהושע שאומר במשנה שהמזבח מקדש את כל הראוי למזבח, ורבי שמעון שאומר שהמזבח מקדש את כל מנחה שבאה בגלל עצמה שנפסלה שלא תרד. אבל יש סוברים שתרד. רבי יוסי הגלילי אומר שהמזבח מקדש רק קרבנות בהמה שנפסלו, ורבי עקיבא אומר שהמזבח מקדש רק בעלי חיים, ואפילו עולת העוף, אבל לא מנחה.

מנחה הבאה עם הזבח ונפסלה ועלתה על המזבח, לדברי רבן גמליאל ורבי יהושע לא תרד, מפני שהיא ראויה לאשים וראויה למזבח. ולדברי שאר התנאים, רבי יוסי הגלילי, רבי עקיבא, ורבי שמעון המנחה תרד מפני שהיא מנחה הבאה עם הזבח, ואינה לא בהמה, ולא בעל חיים.

נסכים הבאין בפני עצמן, לדברי רבן גמליאל ורבי שמעון לא ירדו, מפני שהם ראויים להתנסך על המזבח והם באים בפני עצמם. ולרבי יוסי, רבי עקיבא, ורבי יהושע ירדו.

נסכים הבאין עם הזבח, לדברי רבן גמליאל לבדו לא ירדו, מפני

שהם ראויים למזבח. מפני שהם נסכים הבאים עם הזבח ואינם ראויים לאישים, ואינם לא בהמה ולא בעלי חיים.

מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום שואלת הגמרא, מה החידוש בדברי ריש לקיש? הרי הדבר פשוט לרבי יהושע שהמזבח מקדש את הראוי למוקד, לרבן גמליאל את הראוי למזבח, ולרבי שמעון את הבא בגלל עצמו, ולרבי יוסי הגלילי ולרבי עקיבא המזבח אינו מקדש את המנחה? עונה הגמרא, החידוש במנחת נסכים הבאה בפני עצמה. כמו שאמר רבא, יכול אדם להתנדב בכל יום מנחת נסכים בלא זבח. ושואלת הגמרא מדוע ריש לקיש לא אמר במפורש כרבא? אלא עונה הגמרא, שהחידוש בדברי ריש לקיש הוא בנסכים הבאים עם הזבח שגם אם לא הביא את הנסכים ביום שהביא את הקרבן אלא ביום אחר, לרבי שמעון אם עלו ירדו, כיון שהם כנסכים הבאים בפני עצמם. והדבר נלמד ממה שהכתוב חוזר ואומר "וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם", שיכולים להביא את הנסכים הבאים עם הזבח אפילו בלילה ואפילו למחר.

משנה

לן יוצא טמא חוץ לזמנו ולמקומו
קיבלו וזרקו פסולים אם עלו לא
אלו¹³⁴⁰ אם עלו לא ירדו: הלן, והיוצא, והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו¹³⁴¹, ושקבלו פסולים וזרקו את דמו. רבי יהודה אומר, ככולם אם עלו לא ירדו, חוץ משלשה שאם עלו ירדו: שנשחט בלילה, ונשפך דמה, ויצא דמה חוץ לקלעים. רבי שמעון אומר, אפילו אחת משלשה אלו שעלו על המזבח לא תרד, שרבי שמעון אומר כל שפסולו בקדש¹³⁴² הקדש מקבלו, לא היה פסולו בקדש אין הקדש מקבלו. ואלו שלא היו פסולין בקודש: הרובע והנרבע, והמוקצה והנעבד, והאתנן והמחיר,

1340 אע"ג ששנינו אלו התנא שייר את אלו ששנו בברייתא בגמ'. וגם בברייתא שבגמ' לא מנו באלו שירדו את זקן וחולה ומזוזה ונדמה וטומטום ואנדרוגינוס. ושמא הם בכלל אלו שנמנו. תוס'.

1341 ר"ת מחלק בין תודה וקדשים קלים שאין בה מעילה באימורים לפני הוריקה, ולכן אם שחט חוץ למקומו הוריקה לא מתירה למעילה ואם עלה ירד. אבל חוץ לזמנו לא ירד משום שמרצה לפיגולו לקובעו בכרת. אבל בקדשי קדשים שיש מעילה קודם זריקה, ולכן כשנפסלה בחוץ למקומו לא תרד שאין קפידא בזריקה החסרה שאינה מועילה לדבר. ובפסח שלא לשמו ירד, שפסול שלא במקומו חמור יותר מפסול שלא לשמו שנחשב כאילו שחטן בדרום בקדשי קדשים שהדין שירדו. תוס'.

1342 שאירע לאחר שחיטה שנתקדש בכלי כמו שפי' התוס' בפ' חטאת העוף (ד' סח: ד"ה אמר). תוס'.

והכלאים והטרפה, והיוצא דופן ובעלי מומין.

רבי עקיבא מכשיר בבעלי מומין שאם עלו לא ירדו¹³⁴³. רבי חנינא סגן הכהנים אומר, דוחה היה אבא את בעלי מומין מעל גבי המזבח. כשם שכל הפסולים שעלו לא ירדו כך אם ירדו לאחר שעלו לא יעלו. וכולן שעלו חיים לראש המזבח, ירדו. עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד, שחטה בראש המזבח יפשיט וינתחה במקומה.

גמרא

הגמרא מביאה את מה ששנינו בברייתא, רבי יהודה אומר שיש שלשה מיעוטים נאמרו בעולה "זאת" "הוא" "העלה"¹³⁴⁴, העולה המיוחדת. פרט לבהמה שנשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים שאם עלתה תרד. רבי שמעון אומר, ממה שנאמר: "העלה" אין לי אלא עולה כשרה, מנין לרבות שנשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים, והלן, והיוצא, והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ושקבלו פסולין וזרקו את דמו, הניתנין למטה שנתנן למעלה ולמעלה שנתנן למטה, והניתנין בחוץ שנתנן בפנים, בפנים שנתנן בחוץ, ופסח וחטאת ששחטן שלא לשמן? תלמוד לומר "תזכר העלה" תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו¹³⁴⁵. יכול שאני מרבה הרובע והנרבע, והמוקצה והנעבד, ואתנן ומחיר, וכלאים וטרפה ויוצא דופן? תלמוד לומר "זאת". והכתוב מרבה את אלו להכשיר, כיון שהיה פסולם בקדש. ומוציא את אלו לפסול, כיון שלא היה פסולם בקודש¹³⁴⁶.

1343 ובגמ' מעמידים בדוקין שבעין הואיל והם כשרים בעופות לכתחילה. רש"י.

1344 "זאת" "היא" והאות ה' של "העולה על מוקדה" וא"ת לר' יהודה סובר בפ"ק (דף יד.) שרצפה מקדשת כמזבח וכיצד מצאנו פסול בפיגול ונותר וטמא. וי"ל כשיש הפסק בין הבהמה לרצפת העזרה. תוס'.

1345 ר"י מודה בכל אלו כמו שא' בפרק ב' (דף כז:) קתני מיהא הניתנין למטה שנתנן למעלה ולא פליג רבי יהודה. ובפ' כל הפסולין (לעיל דף לו.) א' שרבי יהודה לא פסל במחשבה דלמטה למעלה ולמעלה למטה כמו שהוא פסל במחשבת הינוח משום דשרבי יהודה לטעמו שאמר שלא במקומו כבמקומו דמי. ותוס' שואלים שבמעילה (דף ב:) משמע שרבי יהודה חולק בקדשי קדשים ששחטן בדרום. תוס'.

1346 בפ' יוצא דופן (דף מא.) משמע שלא צריכים את הכ' לנפסלו כשהם חולין אלא לנפסלו לאחר שהוקדשו. וקשה במוקצה ונעבד קשה שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. וי"ל שמדובר בקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי שאמר שהם ממון בעלים. ובאתנן ומחיר י"ל שמדובר בבהמת קדשים מעוברת ונתן לה את העובר, וסבר שוולדות קדשים בהוייתן הם קדושים לאחר שיצאו לאויר העולם. ומ"מ הוא כלאחר שהוקדש כיון שקדוש אגב אמו. תוס'.

לן בדם כשר שלן באימורים כשר לן באימורים
כשר שלן בבשר כשר יוצא שכשר בבמה

ורבי יהודה לומד ששאר הפסולים
שעלו לא ירדו, כמו ששנינו בברייתא

אחרת. מפני מה אמרו שדם קרבן שלן מחוץ למזבח שעלה על המזבח
כשר בדיעבד ולא ירד? שלומדים מאימורים. כשם שהם אם לנו כשרים
בדיעבד ואם עלו לא ירדו, כך גם לגבי דם. ומפני מה אמרו שלן
באימורים כשר? כיון שלן כשר בבשר, שכן שלמים נאכלים לשני ימים.
ומפני מה אמרו שאברי או אימורי שאר הקרבנות¹³⁴⁷ שיצאו מחוץ לעזרה
ואם עלו לא ירדו שכשרים בדיעבד? כיון שהיוצא כשר בבמה¹³⁴⁸.

ומפני מה אמרו שטמא כשר בדיעבד ואם עלה לא ירד? הואיל וטמא הותר
לעבודת ציבור. ומפני מה אמרו שקרבן שנפסל במחשבת חוץ לזמנו
כשר בדיעבד, ואם עלה לא ירד? הואיל וזריקת הדם מרצה לפיגולו,
לחייב כרת לאוכל ממנו. ומפני מה אמרו שקרבן שנפסל במחשבת חוץ
למקומו כשר בדיעבד ואם עלה לא ירד? הואיל והתורה הקישה את חוץ
למקומו לחוץ לזמנו. ומפני מה אמרו שקרבן שפסולים קבלו או זרקו
את דמו כשר בדיעבד ואם עלה לא ירד? מפני שאנו מדברים בפסולים
שראויים לעבודת ציבור, כהנים טמאים שראויים להקריב קרבנות
ציבור בטמאה.

עיקר הדרשה היא מ"זאת תורת
העולה"

שואלת הגמרא, כיצד לומדים את לן
באימורים ויוצא שהם פסולים לכתחילה, מלן
בבשר, הרי זמן אכילת בשר שלמים הוא לכתחילה שני ימים ולילה!?.
וכיצד לומדים את יוצא מיוצא בבמה שאין בה מחיצה ואין בה פסול יוצא
כלל? עונה הגמרא, שרבי יהודה סומך על הדרשה מ"זאת תורת הָעֹלָה"
שלומדים ממנה שיש פסולים שאם עלו לא ירדו, ויש פסולים שאם עלו
ירדו. וכאן הוא מפרש מדוע דוקא פסולים אלו שעלו לא ירדו, מפני
שיש בהם קולא. וכיון שזה אינו עיקר הלימוד, אפשר ללמוד דבר שלא
בהכשרו מדבר שבהכשרו.

1347 אבל ביוצא בדם רבי יהודה פוסל, מפני שג' פסולים התמעטו מג' המיעוטים ומסתבר יותר למעט יוצא של
דם מאשר נשחט חוץ לזמנו שיש לו ריצוי אפילו בפנים שמרצה לפיגולו להיענש כרת. רש"י.

1348 תוס' מפ' שהכשר של דם הוא חמור ולא לומדים מבמה אם לא נמצא לו הכשר בפנים. ועו"ל שבבמה הוא
בהכשרו ואע"ג שבאימורים לומדים שלא בהכשרו מבהכשרו ע"י ריבוי של "תורת" אבל בדם שהוא המתיר לא
לומדים כמו שפירשו לעיל בפ' איהו מקומן. תוס'.

